

לגלות את ירושלים

(2) ספר שמואל א פרק יט

(יח) וְדָוִד בָּרַח וַיִּמְלֹט וַיָּבֵא אֶל שְׁמוּאֵל הַרְמָתָה וַיַּגֵּד לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ שְׂאוּל וַיִּלְךְ הוּא וּשְׁמוּאֵל וַיָּשְׁבוּ בְּנוֹיֹת
(יט) וַיַּגֵּד לְשְׂאוּל לְאִמֵּר הִנֵּה דָוִד בְּנוֹיֹת \ {בְּנוֹיֹת} בְּרָמָה: (כ) וַיִּשְׁלַח שְׂאוּל מַלְאָכִים לְקַחַת אֶת דָּוִד וַיֵּרָא אֶת לְהַקֵּת
הַבָּיִתִּים נְבָאִים וּשְׁמוּאֵל עִמָּד נֶצֶב עָלֵיהֶם וַתְּהִי עַל מַלְאָכָיו שְׂאוּל רוּחַ אֱלֹהִים וַיִּתְּנָבְאוּ גַם הֵמָּה:

(1) תלמוד בבלי מסכת זבחים דף נד/ב

דרש רבא מאי דכתיב וילך דוד ושמואל וישבו בנויות ברמה וכי מה ענין נזירות אצל רמה אלא שהיו יושבין ברמה ועוסקין בנויות של עולם אמרי כתיב וקמת ועלית אל המקום מלמד שבית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל וארץ ישראל גבוהה מכל ארצות לא הווי ידעי דוכתייה היכא אייתו ספר יהושע בכולהו כתיב וירד ועלה הגבול ותאר הגבול בשבט בנימין ועלה כתיב וירד לא כתיב אמרי שמע מינה הכא הוא מקומו סבור למבנייה בעין עיטם דמדלי אמרי ניתתי ביה קליל כדכתיב ובין כתפיו שכן ואיבעית אימא גמירי דסנהדרין בחלקו דיהודה ושכינה בחלקו דבנימין ואי מדלינן ליה מתפליג טובא מוטב דניתתי ביה פורתא כדכתיב ובין כתפיו שכן ועל דבר זה נתקנא דואג האדומי בדוד כדכתיב כי קנאת ביתך אכלתני וכתיב זכור ה' לדוד את כל ענותו אשר נשבע לה' וגו' אם אבא באהל ביתי אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה' וגו' הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשדה יער באפרתה זה יהושע דקאתי מאפרים מצאנוה בשדה יער זה בנימין דכתיב בנימין זאב יטרף:

רש"י זבחים דף נד/ב

אייתו ספר יהושע - לבדוק בגבולי השבטים ולא פירשו שם באחד מכל השבטים פאות גבוליהם לארבע רוחותיהם חוץ משבט יהודה ובנימין שנתפרשו שם כל הגבולים מסובבין ברוחותיה ומקצועותיה גבול יהודה לדרומה של ארץ ישראל וארץ אדום גבול לדרום על פני כולו ואורך גבול יהודה מן המזרח למערב על פני אורך כל גבולה של א"י ים המלח למזרח וים הגדול למערב והן מן גבולי ארץ ישראל בפרשת אלה מסעי וגבול צפוני של ארץ יהודה לא היה מכוון לארכו אלא התחיל למזרח מן הירדן ועולה למערב ומרחיב מאמצעו ופונה באלכסון לצפון ועולה מדביר ומרחיב לצד צפון אל הכתף היבوسی היא ירושלים ומשהתחיל מן המזרח מונה והולך עד ירושלים:

כתיב ועלה הגבול ולא כתיב וירד - ועוד כתיב בעלייה אחת מירושלים עד ראש ההר על פני גיא בן הינום ומשם עד הים שהוא לרוח מערב כתיב ותאר הגבול וירד הגבול:

כתיב ועלה ותאר ולא כתיב וירד - ותאר אינה לא עליה ולא ירידה למדנו שראש ההר אשר על גיא בן הינום הוא גבוה מן הכל ולמעלה הגזית לעזרה ואנן בעינינו סנהדרין בעזרה דכתיב וקמת ועלית וגו' וצריכה להיות בחלקו של יהודה כדמפרש ואזיל גמירי

סבור למיבנייה בעין עיטם - נראה בעינינו שהוא מעין מי נפתוח האמור שם אחר עליית ההר אשר על פני גיא בן הינום אשר לא נכתב ירידה בינתיים:

ניתתי ביה קליל - נעשה אותו נמוך מעט ונבנהו בירושלים שהיא למטה כדכתיב כתפיו ולא כתיב ראשו:

ואיכא דאמרי - האי דלא בנאה בעין עיטם משום דרחיק שם נחלת בנימין מנחלת יהודה יותר משיעור הר הבית ואפשר לסמוך לשכת הגזית לעזרה ואנן בעינינו סנהדרין בעזרה דכתיב וקמת ועלית וגו' וצריכה להיות בחלקו של יהודה כדמפרש ואזיל גמירי סנהדרין בחלקו של יהודה כדכתיב (בראשית מט) ומחוקק מבין רגלי:

<p>ספר יהושע פרק יח ויעל גורל משה בני בנימין למשפחתם ויצא גבול גורלם בין בני היהודה ובין בני יוסף: (יב) וי (טז) וירד הגבול אל קצה ההר אשר על פני גי בן הנם אשר בעמק רפאים צפונה וירד גי הנם אל קתף היבוסית ונגבה וירד עין רגל: (יז) ותאר מצפון ויצא עין שמש ויצא אל גלילות אשר נכח משלה אדמים וירד אכן בהן בן ראובן:</p>	<p>(1-2) ספר יהושע פרק טו (א) ויהי הגורל למשה בני יהודה למשפחתם אל גבול אדום מדבר צן נגבה מקצה תימן: (ו) ועלה הגבול בית הגליל ועבר מצפון לבית הערבה ועלה הגבול אכן בהן בן ראובן: (ז) ועלה הגבול דברה מעמק עכור וצפונה פנה אל הגלגל אשר נכח למעלה אדמים אשר מנגב לנחל העבר הגבול אל מי עין שמש והיו תצאתיו אל עין רגל: (ח) ועלה הגבול גי בן הנם אל קתף היבוסית מנגב היא רוישלם</p>
--	---

	<p>וְעֵלָה הַגְּבוּל אֶל רֹאשׁ הַהָר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי גֵי הַנֶּגֶם יִמָּה אֲשֶׁר בְּקֶצֶה עֵמֶק רְפָאִים צְפֹנָה: (ט) וְתָאֵר הַגְּבוּל מֵרֹאשׁ הַהָר אֶל מַעְיָן מִי נִפְתּוּחַ וַיֵּצֵא אֶל עָרֵי הַר עֶפְרוֹן וְתָאֵר הַגְּבוּל בְּעֵלָה הִיא קְרִית יִצְרָח:</p>
--	---

מלבי"ם על יהושע פרק טו פסוק ט - חלק באור הענין

תאר הגבול - כבר גדרתי שכ"מ שאומר ותאר נסב בעוגל של שלש רוחות ופה הקיף החוט בעוגל ולקח רצועה עגולית מחלקו של בנימין לחלקו של יהודה כמ"ש חז"ל רצועה היתה יוצאת מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין ועליו מזבח בנוי עד שבמעין מי נפתוח נשלם ההיקף הזה. ולכן אצל בנימין [י"ח ט"ז] לא נזכר ותאר כי שם היה החוט בגבנונית העיגול לא בקעוריתו:

רש"י על דברים פרק לג פסוק יב בין כתפיו שכן - בגובה ארצו היה בית המקדש בנוי אלא שנמוך כ"ג אמה מעין עיטם ושם היה דעתו של דוד לבנותו כדאיתא בשחיטת קדשים אמרי נחתי ביה פורתא משום דכתיב ובין כתפיו שכן אין לך נאה בשור יותר מכתפיו:

(17) ילקוט שמעוני דברים - פרק לג - רמז תתקנז

ומפני מה זכה בנימין שתשרה שכינה בחלקו, משל למלך שבא אצל בניו לפרקים כל אחד ואחד אומר אצלי הוא שורה, קטן שבכולן אמר אפשר שמניח אבא אחי הגדולים ושורה אצלי, עמד והלך ופניו כבושות ונפשו עגומה אמר ראיתם בני הקטן שעמד ופניו כבושות ונפשו עגומה עליו, עכשיו מאכל ומשתה יהא משלכם ולינתי אצלו, כך אמר הקב"ה בית הבחירה יהיה בחלקו של בנימין וקרבות מכל השבטים. ד"א מפני מה זכה בנימין שתשרה שכינה בחלקו מפני שכל השבטים נולדו בחוצה לארץ ובנימין נולד בארץ ישראל. ד"א מפני מה זכה בנימין שתשרה שכינה בחלקו, שכל השבטים היו במכירתו של יוסף ובנימין לא היה במכירתו של יוסף, אמר הקב"ה אני אומר לאלו שיבנו בית הבחירה לא שיהיו מתפללין לפני ואני (מבקש) [מתמלא] עליהן רחמים, איני משרה שכינתי בחלקו שלא היו רחמנים על אחיהם. ד"א מפני מה זכה בנימין שתשרה שכינה בחלקו, משל למלך שהיו לו בנים הרבה משהגדילו הלך כל אחד ואחד ותפס את מקומו, קטן שבכולם היה אביו אוהבו אוכל ושותה עמו נכנס נשען עליו ויצא נשען עליו, כך בנימין הצדיק קטן של שבטים היה והיה יעקב אבינו אוכל ושותה עמו נשען עליו ויוצא נשען עליו ונכנס, אמר הקב"ה מקום שסמך צדיק זה ידיו שם אני משרה שכינתי, לכך נאמר ובין כתפיו שכן. תניא מה היה בחלקו של יהודה הר הבית הלשכות והעזרות, ומה היה בחלקו של בנימין אולם והיכל ובית קדש הקדשים, ורצועה היתה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסת בחלקו של בנימין ובה היה מזבח בנוי ובנימין הצדיק היה מצטער עליה בכל יום שנאמר חופף עליו כל היום, לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזן לגבורה שנאמר ובין כתפיו שכן.

(1) ספר תהילים פרק קלב שיר המעלות זכור ידוד לדוד את כל ענותו: (ב) אשר נשבע לדוד נדר לאביר יעקב: (ג) אם אבא באהל ביתי אם אעלה על ערש יצועי: (ד) אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה: (ה) עד אמצא מקום לדוד משכנות לאביר יעקב: (ו) הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשדי יער: (ז) נבואה למשכנותיו נשתתה להדם רגליו: (ח) קומה לדוד למנוחתה אמה וארון עז: (ט) כהניו ילבושו צדק וחסידיו ירננו: (י) בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך: (יא) נשבע לדוד לדוד אמת לא ישוב ממנה מפרי בטנה אשית לכסא לך: (יב) אם ישמרו בניה בריתי ועדתי זו אלמדם גם בניהם עדי עד ישובו לכסא לך: (יג) פי בחר לדוד בציון אנה למושב לו: (יד) זאת מנוחתי עדי עד פה אשב פי אותי: (טו) צידה ברך אברה אביונה אשביע לחם: (טז) וכהניו אלביש ישע וחסידיו רננו ירננו: (יז) שם אצמיח קרן לדוד ערמתי נר למשיחי: (יח) אויביו אלביש בלש ואליו יציו נזרו: